

**Hulp nodig
bij het invullen
van uw fiscale
aangifte?**

**Waarom Fediplus
ijvert voor de
afschaffing van de
solidariteitsbijdrage?**

**Het pensioen
met punten**

Nr 156 | juni 2018

2

Maatschappelijke zetel van Fediplus v.z.w.

Belliardstraat 20 - 1040 Brussel
Tel.: 02 514 14 44
e-mail: info@fediplus.be
www.fediplus.be
Rekeningnummer: BE19 0012-2049-4012

Fediplus is een vereniging die de bescherming en de verdediging van de belangen van (brug)gepensioneerden verzekert; leden betalen een jaarlijkse bijdrage om deze werking te verzekeren. Fediplus informeert de leden en geeft ze raad in verband met de eindloopbaan, pensioenen en andere aspecten van hun leven als gepensioneerde. De vereniging organiseert ook seminars over deze problematiek in ondernemingen en voor openbare instellingen.

De redactie van de teksten werd afgesloten op 21 mei 2018.

Verantwoordelijke uitgever: Michel WUYTS
Belliardstraat 20 - 1040 BRUSSEL.

De uitgever is niet verantwoordelijk voor in de advertenties opgenomen merken, teksten of foto's.

Inhoud

Hoofdartikel	3
Sociaal en fiscaal nieuws	4-6
Waarom Fediplus ijvert voor de afschaffing van de solidariteitsbijdrage?	7-9
	
Het pensioen met punten	10-11
	
Voor diegenen die hun fiscale aangifte nog moeten indienen	12
In het kort	13-14
Rubriek gezondheid: Zo doof als...	15-16
	
Peterschapsactie	17
Agenda	18-19

Uit milieu overwegingen zal u geen individuele lidkaart meer ontvangen. Uw lidnummer wordt weergegeven naast uw naam op omslag. Indien deze met het nummer 18 begint, betekent dit dat u in orde bent met uw bijdrage op datum van 23 mei 2018. Zelfs indien uw lidmaatschap in orde is met uw groepering, is het mogelijk dat het nummer 18 niet verschijnt indien we nog niet in het bezit zijn van de volledige lijst.

MICHEL WUYTS

De door de regering voorgestelde pensioenhervorming is moeilijk verteerbaar voor de vakbonden. Op de betoging van 16 mei jongstleden hebben zo'n 55000 manifestanten dit nog eens luidkeels onderstreept. Of het nu gaat om het pensioen met punten of over de definitie van zware beroepen, niets lijkt nog te kunnen beslist worden.

Wat dat fameuze pensioen met punten betreft is het duidelijk dat het er slechts kan komen na een brede sociale consensus die verder moet gaan dan de traditionele sociale partners. Overigens dringt zich nog een discussie op over mogelijke alternatieven. U kan ons artikel daaromtrent lezen op bladzijden 10 en 11.

Er is duidelijk veel onbegrip tussen alle partijen. Reeds lang merken we een gebrek aan degelijke communicatie vanuit de regering over de pensioenhervorming. De aankondiging bij de aanvang van deze legislatuur van een verhoging van de pensioenleeftijd tot 67 jaar tegen 2030 heeft niet enkel iedereen verwonderd (geen enkel politiek programma sprak erover) maar heeft ook ernstige reacties teweeggebracht bij de vakbonden. De maatregel heeft overigens geen enkele impact op korte termijn.

Wij zijn ervan overtuigd dat het nodig is de uitdaging van de veroudering van de bevolking op te vangen door een verlenging van de loopbaan. Ophouden met werken eens men 60 is of op straat worden gezet in het kader van een herstructurering van zijn onderneming omdat men zogezegd te oud is, houdt geen steek.

Hoofdartikel

De hogere leeftijds- en loopbaanvoorwaarden bij vervroegd pensioen, brugpensioen of tijdskrediet heeft daarentegen wel een direct effect gehad. Maar het probleem van de zware beroepen, waarvan de definitie moeilijk is, is verre van opgelost. Uiteraard is deze definitie niet eenvoudig. Iedereen heeft de neiging zijn beroep als zwaar in te schatten. Er zullen limieten moeten worden gesteld.

Dit debat is verbonden met dat van de voordelige tantièmes in de openbare sector waardoor bepaalde categorieën van ambtenaren (in het onderwijs, het leger, de politie, ...) vroegtijdig op pensioen kunnen omdat hun functie als zwaar wordt aanzien. Het is nodig de zware beroepen correct te definiëren.

Anderzijds spreekt men ons ook over een deeltijds pensioen, dat vanaf volgend jaar kan worden toegepast, maar waarover nog weinig bekend is. Al die besprekingen zorgen voor begrijpelijke algemene verwarring bij de mensen en een gevoel van wantrouwen tegenover alle regeringsinitiatieven, die niet begrepen worden of niet precies worden uitgelegd.

Voor de gepensioneerden zelf verandert er momenteel weinig. De aanpassing van de pensioenen aan de welvaart is niet structureel en te weinig en geeft geen oplossing voor het stijgende verlies aan koopkracht bij gepensioneerden met een laag pensioen. Er wordt een daling van de solidariteitsbijdrage aangekondigd tegen 1 januari 2019. Wij rekenen zeker op een opheffing van de fictieve rente na 15 jaren, waardoor de bijdrage volledig zou wegvallen voor een deel van onze leden. U leest er meer over op bladzijden 7, 8 en 9. Wij wensen u goede lectuur.

3

Bericht aan onze lezers, leden van Fediplus.

Het Europees Parlement heeft in april 2016 een Algemene Verordening Gegevensbescherming (beter bekend onder de Engelse afkorting GDPR) goedgekeurd. Hij verenigt alle nationale voorschriften van de Europese Unie met betrekking tot de bescherming van privégegevens.

De GDPR trad op 25 mei in België in werking. Dit heeft zijn invloed op elke organisatie die identificeerbare gegevens van Europese inwoners verwerkt.

Fediplus bewaart uiteraard een gegevensbestand van zijn leden en valt daarom eveneens onder deze wet.

In deze context heeft Fediplus alle noodzakelijke maatregelen getroffen om aan deze nieuwe wetgeving te voldoen.

Elk lid heeft ons een aantal persoonlijke gegevens bezorgd :

- Voornamelijk : naam, voornaam, adres, leeftijd, geslacht, taalregime, telefoon, e-mail, bankrekeningnummer.
- Sommige leden hebben ons een pensioen- of eindloopbaandossier overgemaakt.

Deze gegevens zijn strikt vertrouwelijk en worden nooit aan derden toevertrouwd (tenzij contractueel met verzenders of drukkers), zij dienen voor de communicatie met de leden of om het bestand te verwerken. Deze gegevens zijn daarenboven ook beveiligd.

U kunt op elk moment een kopie aanvragen van de informatie die Fediplus over u heeft. U kunt eveneens een verwijdering of wijziging van deze gegevens aanvragen.

Elk verzoek dient per e-mail, telefoon of post te worden gericht aan mevrouw Brigitte Cornelis, GDPR verantwoordelijke binnen FEDIPLUS. (brigitte.cornelis@fediplus.be / 02 514.14.44)

Vermits het gaat om gegevens die u als lid aan ons hebt toevertrouwd, hoeft u verder niets te doen.

Sociale en fiscale actualiteit

Pensioenen van de openbare sector: Slechts één enkele globale betaling meer van alle pensioenen, toelagen en lijfrenten

De Ministerraad van 4 mei 2018 heeft een wetsontwerp goedgekeurd dat tot doel heeft het beginsel vast te stellen van de unieke betaling van pensioenen, toelagen en pensioenen van de overheid. Hierdoor krijgt elke gepensioneerde voor de drie regelingen (werknemers, zelfstandigen en de publieke sector) op dezelfde datum al zijn uitkeringen van de Federale Pensioendienst in één keer.

Deze éénmalige betaling wordt mogelijk gemaakt door de fusie, in 2016, van de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP) en de Pensioendienst voor de Openbare Sector (Pdos), die beide nu de Federale Pensioendienst (FPB) werden.

De bedrijfstoeslag betekent dat er uiteindelijk:

één betalingsdatum per houder. Het doel is om de betalingsdatums te beperken tot drie datums per maand en om één datum per jaar bij te voorzien voor kleine betalingen

slechts één betaalmethode per houder. Bij voorkeur gebeurt de betaling op een persoonlijke zichtrekening.

Dit project zal in twee fasen worden uitgevoerd:

De eerste zal van kracht worden op 1 juli 2018. Het betreft pensioenen en oorlogspensioenen, evenals pensioenen en annuïteiten toegekend aan burgerslachtoffers van oorlog, slachtoffers van terroristische aanslagen en hun personen ten laste (stelsels waarvoor er verschillende driemaandelijksse en jaarlijkse betaaldata waren).

De tweede fase treedt in werking op 1 januari 2019 en dekt alle andere voordelen die door de FOD worden betaald, voornamelijk de pensioenen van de overheid.

Het voorontwerp kan nu voorgelegd worden aan vakbondsonderhandelingen.

Pensioenen voor zelfstandigen: Hervorming van de sociale premies en de impact van de regularisatie van de bijdragen op het pensioen. (Koninklijk besluit van 7 februari 2018, M.B. 14 februari 2018)

De hervorming van de berekening van de sociale bijdragen voor zelfstandigen (wet van 22 november 2013) introduceerde een nieuwe berekeningsmethode, te beginnen met het bijdragejaar 2015.

Deze premies werden berekend op basis van het inkomen van drie voorgaande jaren en worden vanaf 2015 berekend op basis van het beroepsinkomen van het bijdragejaar zelf.

Om te beginnen worden voorlopige bijdragen geheven en berekend op basis van de inkomsten van drie voorgaande jaren. Wanneer het beroepsinkomen van het bijdragejaar bekend is (meegedeeld door de belastingdienst), wordt de definitieve bijdrage vastgelegd en volgt er een regularisatie waarbij rekening wordt gehouden met de voorlopige bijdragen.

Deze regularisatie kan een impact hebben op de pensioenrechten van de zelfstandige omdat de pensioenregels bepalen dat alleen de kwartalen waarvan de bijdragen volledig zijn betaald, in aanmerking worden genomen bij de berekening van het pensioen. Niet-betaling van regularisatiebijdragen kan resulteren in het verlies van pensioenrechten voor deze kwartalen.

Het koninklijk besluit vangt aan met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2015 en is van toepassing op sociale zekerheidsbijdragen voor kalenderkwartalen vanaf die datum. Daarom bepaalt het dat:

1. indien de zelfstandige de niet-regularisatie van zijn bijdragen heeft aangevraagd en verkregen, de betaalde, voorlopige bijdragen vermeld worden voor de beroepsactiviteit. Dit houdt in dat de pensioenrechten verworven zijn ten belope van de betaalde voorlopige bijdragen;
2. de zelfstandige (jonge gepensioneerde) heeft een aanvullende betalingstermijn van 12 maanden voordat het sociale verzekeringsfonds zijn pensioen kan herzien. Wanneer hij zijn aanpassingsbijdragen betaalt binnen 12 maanden na de vervalddag (d.w.z. na het einde van het kwartaal volgend op dat waarin het sociale-zekerheidsfonds hem de regularisatie-afrekening toestuurt), blijven zijn pensioenrechten verworven tot de voorlopige bijdragen die zijn betaald
3. in geval van betaling van de regularisatiebijdragen vóór de vervalddatum, worden de pensioenrechten met terugwerkende kracht aangepast tot de eerste ingangsdatum van het pensioen
4. ingeval de aanpassingsbijdragen na de vervalddatum worden betaald en dit na de eerste ingangsdatum van het pensioen is, wordt het pensioen aangepast vanaf de eerste dag van de maand volgend op deze gedurende welke de regularisatievergoedingen werden betaald.
5. het beroepsinkomen voor het derde jaar voorafgaand aan het aanslagjaar wordt in aanmerking genomen voor de betaling van bijdragen die verschuldigd zijn uit hoofde van de voortgezette verzekering
6. de federale pensioendienst ziet automatisch af van terugvordering van ten onrechte betaalde pensioenbedragen als gevolg van niet-betaling van regularisatiebijdragen binnen 12 maanden na de vervalddag van deze bijdragen
7. wanneer een regularisatie van de bijdragen plaatsvindt en ongeacht de datum van betaling, kan automatisch een nieuwe beslissing worden genomen over de pensioenen
8. er kan ook een nieuw besluit worden genomen wanneer besloten werd om perioden zoals ziekte, militaire dienst, studies, voorlopige hechtenis, tijdelijke onderbreking om een naaste te zorgen of een voortgezette verzekering na te leven, gelijk te stellen nadat het pensioen reeds werd ingezet

Vakantiegeld mei 2018

Werknemers in loondienst: het vakantiegeld is in mei op hetzelfde moment als het pensioen betaalbaar. Voor het jaar 2018 is een verhoging voorzien van 2,25% van de maximale bedragen en van het supplement gepland.

Dit geeft volgende bedragen:

| 769,80 EUR Euro bruto voor een alleenstaande

| 962,25 EUR Euro bruto voor een gezinspensioen aan index 141,59;

Maar deze uitkering kan niet groter zijn dan het bedrag van het werknemerspensioen dat in mei wordt uitbetaald, zoniet blijft het beperkt tot dit bedrag.

Als het vakantiegeld beperkt werd tot het bedrag van het werknemerspensioen, wordt een toeslag van 20,175% aan het pensioen toegekend. In dit geval mag het totale bedrag (vakantietoeslag + toeslag) het maximale bedrag van het vakantiegeld niet overschrijden.

Ambtenaren: het recht op een normaal en/of aanvullend vakantiegeld wordt automatisch door de FOD onderzocht en is betaalbaar tegelijk met het pensioen.

Het gewone vakantiegeld wordt toegekend op 1 mei van het lopende jaar, indien voldaan is aan de toekenningvoorwaarden (in het geval van een rustpensioen)

| De leeftijd van 60 jaar bereikt hebben

| in mei een ouderdomspensioen ontvangen dat niet kan worden verminderd als gevolg van de uitoefening van een beroepsactiviteit en waarvan het bedrag niet hoger kan zijn dan 2.259,09 € bruto per maand;

| Dit pensioen niet gecumuleerd wordt met een of meer andere pensioenen of uitkeringen van meer dan € 2.259,09 bruto per maand.

In geval van overlevingspensioen:

| De leeftijd van 45 jaar hebben bereikt, tenzij tenminste 66% arbeidsongeschiktheid of een kind ten laste dat recht geeft op de gezinstoelage

| Niet hertrouwen

| Een overlevingspensioen ontvangen in mei dat na uitoefening van een beroepsactiviteit niet kan worden verminderd en waarvan het bedrag lager is dan 1.807,27€ bruto per maand

| Dit pensioen niet combineren met één of meer andere pensioenen of uitkeringen van meer dan € 1.807,27 bruto per maand.

Bedragen:**In het geval van een rustpensioen:**

- | 260,34 € bruto aan het tarief voor alleenstaande (alleen voor de gepensioneerde of samenwonende)
- | 347,13 € bruto voor een gezinspensioen (gehuwde gepensioneerde) van wie de echtgenoot geen begunstigde is van:
  1. inkomsten uit de uitoefening van een beroepsactiviteit
  2. een vergoeding van primaire arbeidsongeschiktheid, invaliditeit, werkloosheidsuitkering of loopbaanonderbreking toegekend krachtens Belgische of buitenlandse wetgeving of ten laste van een instelling naar internationaal publiekrecht
  3. een pensioen-, ouderdoms- of overlevingspensioen of soortgelijke uitkeringen toegekend krachtens Belgische of buitenlandse wetgeving of door een instelling die is opgericht volgens internationaal publiekrecht of geniet er is van inkomsten maar beperkt tot € 86,78 per maand

In het geval van een overlevingspensioen:

- | 260,34 € bruto

Het aanvullend vakantiegeld op het vakantiegeld wordt toegekend op 1 mei van het lopende jaar, als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- | De leeftijd van 60 jaar bereikt hebben
- | Begunstigde zijn van een gewaarborgd minimum rustpensioen

Er zijn aanvullende voorwaarden voor mensen die met pensioen zijn gegaan vanwege lichamelijke ongeschiktheid.

De begunstigden van het basis gewaarborgd minimum, waarvan het bruto maandbedrag voor voltijdse tewerkstelling € 752,97 bedraagt op 1 januari 2018, vallen uit de boot.

Bedragen:**In het geval van een rustpensioen:**

- | 393,60 € bruto voor een pensioen voor alleenstaanden
- | 471,94 € bruto voor gepensioneerden die genieten van het gewaarborgd minimum voor gehuwde gepensioneerden

In het geval van een overlevingspensioen :

- | 393,60 € bruto, alleen toegekend aan de houder van een pensioen als langstlevend huwelijkspartner die een gewaarborgd minimum geniet die niet is opgeschort na de uitoefening van een beroepsactiviteit.

De gescheiden echtgeno(o)t(e) heeft geen recht op een aanvullend vakantiegeld.

GODELIEVE PATA

Waarom Fediplus ijvert voor de afschaffing van de solidariteitsbijdrage?

In dit artikel willen we terugkomen op de kwestie van inhouding van een solidariteitsbijdrage op de pensioenen. Vooreerst zullen we de (zeer complexe) mechanismen voor het berekenen van de solidariteitsbijdrage toelichten en in een tweede deel de positie van Fediplus met betrekking tot deze inhouding.

Het mechanisme

De solidariteitsbijdrage is een maandelijkse inhouding die wordt berekend op alle wettelijke en extra legale pensioeninkomsten. Als u pensioenen ontvangt uit verschillende regelingen, moet u alle bruto pensioenen optellen om het aftrekpercentage te bepalen dat op elk pensioen wordt toegepast.

Hieronder kan u de huidige barema's terugvinden:

Berekening van de solidariteitsbijdrage voor een pensioen als alleenstaande	
Totaal maandelijks brutobedrag pensioen als alleenstaande begrepen tussen:	Solidariteitsbijdrage
0,01 EUR en 2 311,96 EUR	0
2 311,97 EUR en 2 383,46 EUR	$(\text{brutobedrag} - 2\,311,96) \times 0,5$
2 383,47 EUR en 2 578,44 EUR	$\text{brutobedrag} \times 0,015$
2 578,45 EUR en 2 605,26 EUR	$(\text{brutobedrag} - 2\,578,44) \times 0,5 + 38,68$
vanaf 2 605,27 EUR	$\text{brutobedrag} \times 0,02$

7

Berekening van de solidariteitsbijdrage voor een pensioen als gezin	
Totaal maandelijks brutobedrag gezinspensioen begrepen tussen:	Solidariteitsbijdrage
0,01 EUR en 2 672,91 EUR	0
2 672,92 EUR en 2 755,57 EUR	$(\text{brutobedrag} - 2\,672,91) \times 0,5$
2 755,58 EUR en 2 946,79 EUR	$\text{brutobedrag} \times 0,015$
2 946,80 EUR en 2 977,43 EUR	$(\text{brutobedrag} - 2\,946,79) \times 0,5 + 44,20$
vanaf 2 977,44 EUR	$\text{brutobedrag} \times 0,02$

De eigenaardigheid van de solidariteitsinhouding is dat rekening wordt gehouden met de pensioenen van de tweede pijler. Zo wordt het kapitaal van een groepsverzekering (of extralegaal pensioen) omgezet in een maandelijkse fictieve rente. Deze rente wordt toegevoegd aan het wettelijke bruto pensioen om het percentage van de inhouding op het wettelijke pensioen te bepalen.

Om het brutokapitaal om te zetten in een maandelijkse fictieve rente, wordt de volgende schaal gebruikt:

Pensioenleeftijd	Omzettingspercentage
56	14,82
57	14,58
58	14,32
59	14,07
60	13,8
61	13,53
62	13,26
63	12,97
64	12,69
65	12,4
66	12,1
67	11,8
68	11,49
69	11,18
70	10,87

De omzetting van het kapitaal in een fictieve rente hangt af van de leeftijd waarop iemand het kapitaal ontvangt:

We nemen onderstaand voorbeeld:

Maandelijks bruto pensioen van 1.200€

Groepsverzekeringskapitaal van 220.000€
betaald op 65-jarige leeftijd

Berekening van de fictieve rente

220.000€ / 12,40 = 17.742€ jaarlijkse fictieve rente

17.742€ / 12 = 1.478,5€ maandelijkse fictieve rente

Bepaling van de inhouding: 1.200€ + 1.478,5€ = 2.678,5€ wat inhoudt dat een percentage van 2% wordt ingehouden. (men overschrijdt het barema)
De solidariteitsbijdrage bedraagt aldus 24,00€/maand (= 2% van 1.200€).

Deze inhouding van een solidariteitsbijdrage (rekening houdend met de fictieve rente) blijft verschuldigd voor het leven op het wettelijke pensioen.

Merk op dat de inhouding van de solidariteitsbijdrage bij de bron gebeurt op het bruto kapitaal (bij de uitkering), en nogmaals bij de afhoudingen op het maandelijkse pensioen.

In ons voorbeeld betalen we hierdoor onmiddellijk 2% op 220.000€ of 4.400€ bovenop de 24 € per maand.

Opgemerkt moet worden dat het mechanisme voor de omzetting van kapitaal in een fictieve rente wordt toegepast vóór de inhouding van de ZIV-af trek van 3,55%.

De barema's van toepassing voor de Ziv inhouding zijn echter totaal verschillend. Er zijn inderdaad drempelbedragen voor de aftrek van deze inhouding: 1.470 € per maand voor een alleenstaande gepensioneerde of 1.743,59 € voor een gepensioneerde met personen ten laste.

In ons voorbeeld, met een pensioen van 1.200 € per maand, zouden we geen ZIV-bijdrage moeten betalen. Echter, rekening houdend met het kapitaal van de groepsverzekering, omgezet in een maandelijkse fictieve lijfrente, zullen we het drempelbedrag overschrijden en zullen we 3,55% of 42,60 € moeten betalen.

Wat betreft de inhouding van de solidariteitsbijdrage, zullen we aan de bron op het kapitaal van de groepsverzekering, eveneens 3,55% ZIV inhouden, zijnde een bedrag van 7.810 €.

In totaal worden de sociale bijdragen als volgt verdeeld:

Op het kapitaal van de groepsverzekering: 4.400€ (solidariteitsbijdrage t.b.v. 2%) + 7.810€ (3,55% Ziv) of 12.210€. Laten we ook niet vergeten dat we nog steeds van het kapitaal een roerende voorheffing van 10 tot 20% moeten aftrekken evenals de bijkomende gemeentelijke belastingen.

Op het wettelijk pensioen: 24 € (solidariteitsbijdrage tbv. 2% op 1.200€) + 42,60€ (3,55% Ziv op 1.200€) dit is 66,60€ per maand. Dit geeft een belastbaar pensioen van 1.133,40€. Omdat dit bedrag te klein is, wordt er geen bronbelasting geheven. Hierdoor is de belastbare bedrag gelijk aan het netto bedrag.

Het standpunt van Fediplus tov. de inhouding van de solidariteitsbijdrage

De solidariteitsbijdrage werd ingevoerd bij artikel 68 van de wet van 30 maart 1994 met ingang van 1 januari 1995.

Fediplus verzette zich rechtstreeks tegen deze heffing om twee belangrijke redenen:

| De heffing werd gerechtvaardigd als zijnde noodzakelijk om de meer bescheiden pensioenen te herwaarderen. Op deze manier wordt een solidariteit binnen de generaties georganiseerd. Afgezien van het feit dat er in de beginjaren geen herwaardering plaatsvond, is dit principe tamelijk twijfelachtig.

Dit is in feite een heffing die in strijd is met het principe van repartitie dat aan de basis ligt van ons pensioenstelsel. Volgens dit principe worden pensioenen gefinancierd door heffingen op het loon van de actieve werknemers. Het is daarom niet de zogenaamde “rijkste gepensioneerde” die moet instaan om de stijging van de laagste pensioenen te verzekeren. Aan de andere kant zijn het niet alleen de gepensioneerden die zich hier zorgen moeten maken over dit probleem, maar alle burgers.

| Het koninklijk besluit dat de wet inzake de aftrek van solidariteit “ten uitvoer legt” heeft het mogelijk gemaakt om voor de berekening van de solidariteitsbijdrage het kapitaal van de groepsverzekering tot 15 jaar vóór de inwerkingtreding in aanmerking van de wet te nemen. De solidariteitsbijdrage werd met terugwerkende kracht ingevoerd. Van de ene op de andere dag zagen duizenden gepensioneerden hun pensioen sterk verminderen. De maandelijkse aftrek kan inderdaad heel belangrijk zijn, omdat deze berekend wordt op basis van de opbouw van het pensioen en de fictieve rente. In ons voorbeeld zou het behoud van solidariteit van 2% (op 1.200 € + 1.478 €) of bijna 54 € per maand bedragen in plaats van 24€. Het was niet mogelijk om de solidariteitsbijdrage direct op het kapitaal in te houden in de mate waarin het werd betaald vóór de inwerkingtreding van de wet. Vandaar het idee van een fictieve rente. Het was noodzakelijk om tot 1 januari 1997 te wachten op de invoering van de bronbelasting op het kapitaal, met behoud van een systeem van fictieve rente met het oog op het bepalen van het percentage van het behoud van een solidariteitsbijdrage.

Fediplus reageerde door in eerste instantie meerdere gerechtelijke procedures te starten voor de arbeidsrechtbanken en de Raad van State. De procedure werd voortgezet voor de Arbeidsrechtbank, het Hof van Cassatie, het Arbitrage hof en uiteindelijk voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg.

Dankzij deze gerechtelijke acties en de politieke druk kwamen we:

- | Een terugbetaling van de inhoudingen van de solidariteitsbijdragen die in 1995 en 1996 onterecht ten aanzien van de fictieve annuïteiten werden gemaakt.
- | De beperking tot 15 jaar om rekening te houden met de fictieve rente voor het kapitaal van groepsverzekeringen ontvangen vóór 1 januari 1997.
- | De niet-indexering van de fictieve rente.
- | Een afschaffing van de verhoging in 2008 op de barema's van de inhouding.

Vandaag de dag, zou de regering van plan zijn om het maximum van de solidariteitsbijdrage te verlagen met 25% vanaf 1 januari 2019. Echter, we weten niet hoe dit zal uitgewerkt worden. Zal men de solidariteitsbijdrage met 25% verminderen of zal men de parameters voor de berekening van de fictieve rente aanpassen of zal men de barema's verhogen net als in 2008.

Wij zijn uiteraard voorstander van een totale afschaffing van deze heffing. We hebben nooit gestopt met het verkondigen van onze eisen hieromtrent door de directe contacten die we regelmatig samen hebben met het kabinet van de minister van Pensioenen, Daniel Bacquelaine en onze aanwezigheid in de Commissie van Pensioenen van het FAVO (Federale Adviesraad voor Ouderen).

Niettemin dringen we er bij de regering op aan om de berekening van een fictieve rente na 15 jaar stop te zetten. Deze rente heeft in feite geen enkele zin.

Deze wordt niet alleen aan een zeer hoog tarief berekend op uw bruto kapitaal en “holt” het kapitaal eveneens beetje bij beetje uit. Dit levenslang aanhouden is eigenlijk ontoelaatbaar.

In een tijd waarbij we aanvaarden dat het rendement van groepsverzekeringen beperkt wordt tot 1,75%, is het niet geloofwaardig om een fictieve rente te berekenen op basis van de sterftetabel op basis van een vergoeding van 4,75%!

Het pensioen met

De hervorming van het pensioenstelsel zal zeker één van de belangrijkste kwesties worden in de verkiezingen van juni 2019. We zullen het hier hebben over het fameuze pensioen met punten, en dit als eerste van een serie artikelen over de voorgestelde oplossingen.

Inderdaad, er is de laatste tijd veel te doen geweest rond het pensioen met punten.

Pierre Devolder en Jean Hindriks, twee leden van de Commissie Pensioenhervorming, komen terug op het onderwerp via een artikel dat gepubliceerd werd in mei 2018 in de rubriek "Regards Economique", nr. 139 (UCL - Instituut voor Economisch en Sociaal Onderzoek).

Ze betwisten ten stelligste dat het puntensysteem een eenvoudige variabele voor aanpassing van de overheidsbegroting zou zijn. Het is zeker dat de financiële houdbaarheid van de pensioenstelsels een duidelijke verantwoordelijkheid draagt t.o.v. de toekomstige generaties, maar het sociale impact maakt zeker deel uit van het voorgesteld principe.

Ze stellen een analyse voor van het pensioen met punten in termen van vijf beginselen van billijkheid.

- | De gelijkheid tussen actieven en gepensioneerden
- | De gelijkheid tussen generaties
- | Gelijkheid en individuele verantwoordelijkheid
- | Gelijkheid tussen de verschillende stelsels en een gemengde loopbaan
- | De continuïteit van het eigen vermogen

De gelijkheid tussen actieven en gepensioneerden

Het huidige pensioenstelsel is een regeling van "defined contributions". Een expliciete formule definieert zowel de pensioenleeftijd als het pensioenbedrag in euro's waarop de gerechtigde aangeslotene een vergoeding zal ontvangen gebaseerd op zijn inkomen tijdens zijn carrière.

Voor ambtenaren, houden we rekening met het gemiddelde salaris van de laatste 10 jaar, terwijl voor werknemers (of zelfstandigen), men een gemiddelde berekent over 45 jaar.

De financiering van pensioenen gebeurt door het heffen van een sociale bijdrage op het inkomen van de actieve werknemers (principe van repartitie).

In dit systeem liggen de kosten van demografische veroudering uitsluitend op de schouders van actieve werknemers.

Het zou niet eerlijk zijn om het volledige gewicht met betrekking tot de vergrijzing te laten dragen enerzijds enkel door de actieven, anderzijds enkel door de gepensioneerden. De inspanning moet gelijk verdeeld worden over iedereen, zodat ze voor elk van ons minder doorweegt.

Het is een terugkeer naar de oorspronkelijke geest van het repartitiesysteem, dat erop gericht was om de risico's te spreiden tussen generaties.

Het doel van het voorgestelde puntpensioenstelsel is om gezamenlijk drie parameters aan te passen: de duur van de loopbaan, de bijdrage, en een prestatiepercentage in overeenstemming met de volgende twee principes:

- | Rechtvaardige verdeling van het inkomen om een stabiele relatie te behouden tussen de loopbaanduur en de hoogte van het pensioen
- | Zorgen voor een stabiele verhouding tussen het gemiddelde pensioenbedrag en de verloning van de actieven.

De gelijkheid tussen generaties

Het huidige stelsel (defined-benefit) geeft de indruk van gelijkwaardigheid binnen dezelfde generatie omdat er een wettelijke leeftijd is voor toegang tot hetzelfde pensioen voor iedereen.

Maar er is een vorm van sociale ongelijkheid met betrekking tot de levensverwachting. Dit hangt samen met het opleidingsniveau. Er is een levensduurkloof van 6 tot 7 jaar tussen de rijkste en de armste. In plaats van dezelfde wettelijke pensioengerechtigde leeftijd voor iedereen vast te stellen, biedt het systeem dezelfde referentie-carrière voor iedereen. De pensioengerechtigde leeftijd wordt voor iedereen verschillend en hangt af van de leeftijd waarop de carrière begint. Het corrigeert verschillen in levensverwachting waardoor kwetsbare werknemers eerder met pensioen kunnen vertrekken en vraagt aan de meer bevoordeelde werknemers om later te vertrekken.

Een ander belangrijk element van gelijkheid bij het pensioen met punten is dat men rekening houdt met alle lonen maar eveneens een herwaardering toepast in functie van de gemiddelde evolutie van de lonen.

Gelijkheid en individuele verantwoordelijkheid

We weten dat niet iedereen op de voorgeschreven datum met pensioen wil gaan. Sommigen willen eerder vertrekken dan de wettelijke vereiste, terwijl anderen hun professionele carrière willen verlengen.

Het puntensysteem is ontworpen om van meet af aan een gelijkheid in te voeren door eveneens een zekere vorm van flexibiliteit toe te staan bij de individuele beslissing wanneer men met pensioen wenst te gaan. Maar ook zo om de kandidaat gepensioneerde te responsabiliseren voor de gevolgen van een vrijwillig vervroegd vertrek met pensioen. Dit is het principe van actuariële neutraliteit. Vervroegde uittreding leidt tot minder bijdragen en langere uitkeringen, waardoor een aanpassing aan het uit te keren pensioen nodig is. Deze actuariële neutraliteit maakt het ook mogelijk om te voorzien in een gedeeltelijke uittreding uit de arbeidsmarkt door de invoering van de mogelijkheid van een progressief pensioen. De aangeslotene vereffent op een bepaalde leeftijd reeds een deel van zijn pensioenrechten en vervolgt zijn loopbaan deeltijds.

Gelijkheid tussen de verschillende stelsels en een gemengde loopbaan

Er bestaan drie pensioenstelsels met zeer verschillende uitkeringsniveaus (openbaar, privé en zelfstandigen).

De verschillende realiteiten van de drie statuten laten waarschijnlijk geen volledige harmonisatie van de regimes toe, althans niet op korte termijn. Objectieve verschillen bestaan (zoals de afwezigheid van de tweede pijler voor ambtenaren), maar er is geen reden om vandaag dergelijke contrasterende formules en filosofieën in leven te houden. Het puntensysteem maakt het mogelijk om een gelijkwaardige filosofie te hebben in alle systemen. Verschillen kunnen behouden blijven indien ze objectief gerechtvaardigd zijn.

Een ander voordeel van het puntensysteem is de erkenning van de zware beroepen in een onderneming door het verstrekken van bijkomende punten in de jaren waarin een beroep wordt uitgeoefend dat als zwaar wordt erkend.

Continuïteit in Gelijkheid

11

Een pensioenstelsel moet ontwikkeld worden met het oog op een lange termijn. Het moet ook in staat zijn zich aan te passen aan veranderingen in de omgeving en rechtvaardig te blijven.

Zo streeft het voorgestelde systeem naar flexibele en progressieve aanpassingen, die door iedereen gekend zijn en die gebaseerd zijn op basis van objectieve indicatoren en garantieregelingen die door iedereen aanvaard worden.

Het in het leven roepen van een systeem van pensioen met punten zou een indringende wijziging van onze pensioenregimes met zich brengen. Alvorens te beslissen hierin mee te stappen of niet, zou het nuttig zijn alternatieven te onderzoeken. Daarom moet een democratisch debat met alle sociale geledingen in de samenleving gehouden worden.

Voor diegenen die hun fiscale aangifte nog moeten indienen

Als u niet een van de 3,1 miljoen belastingbetalers bent aan wie de belastingdienst een vereenvoudigde verklaring heeft gestuurd, weet dan dat Vlaamse burgers, Walen of Brusselaars nu een andere belastingaangifte ontvangen en dit is een primeur! Het aantal codes wordt dus gereduceerd, zij het enigszins, omdat er nog steeds bijna 800 vakken zijn. De nieuwe Waalse aangifte bevat bijvoorbeeld 826 codes voor respectievelijk 823 en 807 voor Vlaanderen en voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De uiterste data voor het indienen van de aangiften zijn vastgesteld op 29 juni 2018 voor de papieren versies en op 12 juli voor de elektronische versie. Na deze datum is het nog steeds mogelijk om op 25 oktober 2018 toch op tijd te zijn voor het indienen van de belastingaangifte, maar alleen op voorwaarde dat dit via een accountant gebeurt, die uiterlijk 31 augustus 2018 een volmacht moet krijgen.

Rubriek 5 van het vak II

12

Een opvallend verschil is er voor eenoudergezinnen. Alleenstaande ouders met een beperkt inkomen uit arbeid profiteren van een dubbel belastingvoordeel. Enerzijds profiteren ze van een vrijstelling van 1.000 euro extra. Aan de andere kant worden dan meer kosten voor kinderopvang vergoed.

Een alleenstaande ouder is iemand die tenminste één kind ten laste heeft, al dan niet in gedeelde opvang, en woont niet echt samen met een echtgenoot of een vriend. Aan de andere kant is er geen probleem als de "alleenstaande" ouder bij zijn ouders, grootouders, broers of zussen woont.

Vanaf een belastbaar inkomen van 19.000 euro verliest de belastingbetaler echter deze voordelen.

Wat met de nieuwkomers

Voor degenen die zich gedurende het voorbije jaar in België hebben gevestigd, zullen de belastingvoordelen slechts gedeeltelijk zijn. Elke nieuwkomer moet hiervoor tussen zijn inschrijving in het Belgische bevolkingsregister en 31 december 2017 het aantal maanden verblijf vermelden. Een aankomst vóór de 16e van de maand zal als een volledige maand beschouwd worden.

De deeleconomie

Onder vorm van toevoeging, verschijnen vier codes om het nieuwe belastingstelsel van de deeleconomie te registreren. De opbrengsten van deze laatste en gerealiseerd op een goedgekeurd platform profiteren van een belastingtarief van 20% met de mogelijkheid om 50% van de vaste kosten terug te vorderen, d.w.z. een reële belasting van 10%. De inkomsten in dit kader mogen de drempel van 5.100 euro niet overschrijden.

Tax-on-web

Er zijn veel problemen om met een EID-kaartlezer te verbinden met Tax-on-web. De browser van de computer is niet compatibel of er is een add-on nodig. Een nieuwigheid dit jaar, om de taak van internetgebruikers te vereenvoudigen: de applicatie Itsme die ons kan helpen om het vakje van de Eid kaartlezer over te slaan. Om deze applicatie te installeren, moet je een bankkaartlezer gebruiken van banken zoals ING, BNP Paribas Fortis, Belfius, KBC, enz. Klanten van banken zoals AXA of Keytrade zullen de applicatie moeten installeren via een elektronische EID-kaartlezer. Voor deze laatste zijn de problemen hierdoor niet echt opgelost.

Waar kan ik mijn belastingaangifte laten invullen?

Fediplus stelt zijn leden voor te helpen bij het invullen van hun aangifte in de personenbelasting. Wilt u uw belastingaangifte laten invullen door één van onze consultants? Maak een afspraak op 02/514 14 44.

Wij staan tot uw beschikking van maandag tot vrijdag van 9 tot 16 uur.

Ontnuchterend? Ziekteverzuim is belangrijker in grote ondernemingen

Een studie uitgevoerd door Acerta onder 40.000 werkgemers toont aan dat ziekteverzuim in grote bedrijven twee keer zo groot is als in kleine bedrijven. Zo is in bedrijven met meer dan 500 werknemers het percentage verzuim als gevolg van een arbeidsongeval, een lichamelijke of psychosociale aandoening 8,58% van het aantal werkdagen. Dit cijfer "bereikt" slechts 4,49% in de kleinere. De directeur van Acerta Consult, Peter Tuybens, verklaart het door enerzijds een hogere sociale druk om in zijn functie te blijven omdat men zich hierdoor minder gemakkelijk laat vervangen en aan de andere kant door een betere interne dialoog over de gezondheidsproblemen van werknemers in kleinere bedrijven.

In de afgelopen vier jaar heeft Acerta een stijging van 19,5% gezien van langdurige afwezigheden, gedeeltelijk als gevolg van psychosociale aandoeningen. Peter Tuybens waarschuwt dat "dit alle managers ertoe moet aanzetten om de juiste vragen te stellen en een constante dialoog met werknemers te hebben om op tijd probleemsituaties te detecteren".

Tenslotte is de studie van Acerta in tegenspraak met de stereotypen die oudere werknemers treffen, want het blijkt dat het ziekteverzuim van minder dan een maand een record bereikt in de groep van 30-35-jarigen. De meest resistente werknemers situeren zich in de leeftijdscategorie 55-59.

Gepensioneerd en « globetrotter »

Veel Belgen genieten van hun pensioen in het buitenland. Hun favoriete bestemming blijft vooral Frankrijk. Spanje, Duitsland, Nederland en Luxemburg volgen. Van de meer dan 200.000 pensioenen die de Belgische staat in het buitenland betaalt, moet ook rekening worden gehouden met buitenlanders die in België hebben gewerkt en hier hun bijdragen hebben betaald. Deze komen voornamelijk uit Italië, Marokko, Algerije, Griekenland of Turkije.

Betaald educatief verlof is onbekend

In 2016 gebruikte slechts 2,13% van de Belgische werknemers in de privésector betaald educatief verlof. Dit percentage is lager dan in voorgaande jaren. Het systeem biedt de werknemer de mogelijkheid om op eigen kosten tot 180 uur verlof op te nemen voor opleidingen, terwijl hij toch door zijn werkgever wordt betaald. Deze ontvangt een gedeeltelijke terugbetaling van het gewest waar zijn hoofdkantoor is gevestigd. Vooral in grote bedrijven maken werknemers gebruik van het systeem, en dan nog voornamelijk in Vlaanderen.

Goed in mijn Job

Slechts 44% van de Belgische werknemers voelt zich echt goed in zijn vel op het werk, terwijl één op de vijf zich niet goed voelt. Dit blijkt uit een Tempo-Team-studie bij 1050 werknemers. Wat de verwachtingen van de werknemers betreft, blijkt uit het onderzoek van het Tempo-Team dat 54% van de werknemers liever in een KMO werkt. KMO-werknemers voelen een sterkere band met hun werkgever dan bij grote bedrijven. Toereikend zijn voor je werk kan op vijf niveaus worden geanalyseerd: de vaardigheden van de persoon, zijn waarden, de arbeidsomstandigheden die hij belangrijk vindt, de balans tussen het fysieke en mentale dat men wil en het evenwicht tussen professioneel leven en privéleven dat men wenst.

13

Slechts 49% van de nieuwe banen zijn voltijds

In het licht van het debat over de kwaliteit van nieuw gecreëerde banen, werd een onderzoek verricht naar de 600 000 aanwervingen op de Belgische arbeidsmarkt in 2015. Volgens het Onderzoekinstituut voor Arbeid en Samenleving (Hiva-KUL) blijkt dat minder dan de helft (49%) van de gevallen een nieuwe baan voltijds is. Dit is 6% minder dan vóór de economische crisis van 2008.

Van degenen die geen voltijds contract afsluiten, werkt 30% deeltijds en 20% krijgt toegang tot korte, onregelmatige contracten. Mannen zijn vaker fulltime bezig dan vrouwen (respectievelijk 60% versus 37%). Nog een opmerking: het aantal kleine deeltijdcontracten (een derde van een normale week) neemt niet toe in België, in tegenstelling tot Duitsland, Denemarken of Oostenrijk.

14

Overschrijding van de spilindex

Het Planbureau heeft zijn vooruitzichten over de inflatie in dit land naar boven herzien. De inflatie voor dit jaar zal volgens die nieuwe berekeningen 1,7% bedragen. De gezondheidsindex, die de basis uitmaakt voor de indexerings van de lonen en de sociale vergoedingen, waaronder de pensioenen, zal 1,6% bedragen dit jaar. De volgende overschrijding van de spilindex door de gezondheidsindex zal volgens die berekening plaatsvinden in september van dit jaar: de sociale uitkeringen en de lonen in de openbare sector zullen dus respectievelijk in oktober en november met 2% stijgen.

Hervorming van de successierechten in Vlaanderen

Op 1 september 2018 zal het hoogste tarief van successierechten in zijlijn (65%) verdwijnen. Het percentage wordt dan verlaagd tot 55% en er komt een nieuw tarief van 25% voor bedragen tot 35.000 euro in zijlijn. De overlevende partner zal van zijn/haar kant kunnen genieten van een vrijstelling van de eerste schijf van 50.000 euro, naast de reeds bestaande vrijstelling voor het woonhuis. Zie uw notaris voor details.

Weinig Belgen plannen hun successie

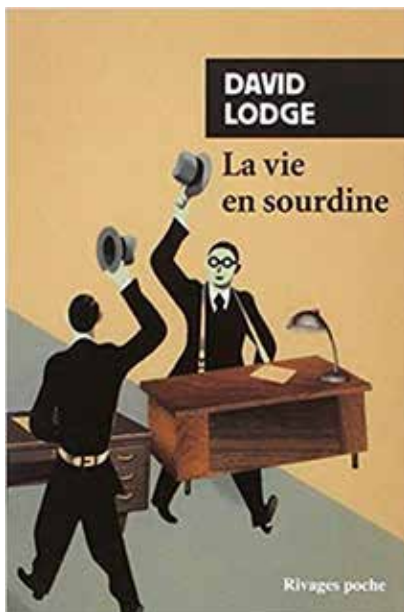
Voor de meeste Belgen komt het erop aan hun eigen financiële veiligheid "veilig te stellen". Daarvoor behouden ze ongeveer drie vierden van hun bezit. Een andere belangrijke bekommernis is te zorgen voor gelijke behandeling van de erfgenamen en de familiale vrede. 45% van de bevolking voorziet een vierde van hun bezit te schenken, en de naastbestaanden financieel te helpen indien nodig, voornamelijk bij de aankoop van een onroerend goed. 40% onder hen vraagt raad en informatie maar weinigen gaan tot actie over. Slechts 19% van de +55-ers hebben hun erfenis gepland door een vakman onder de arm te nemen.

Rubriek gezondheid: Zo doof als...

“Doofheid is komisch, terwijl blindheid tragisch is,” zegt Desmond Bates. Desmond Bates is de hoofdpersoon van een subtiele roman van David Lodge, een Britse auteur, geïnspireerd door zijn eigen ervaring met gehoorverlies.

« Leven in doofheid »

Desmond heeft gehoorproblemen en ... verveelt zich. Hoogleraar taalkunde, net gepensioneerd, wijdt zijn dag aan de lezing aan The Guardian, de wereldse activiteiten van zijn vrouw, wiens decoratiewinkel de lieveling van de stad is geworden, en zijn vader die zich steeds meer geïsoleerd voelt in zijn Londense paviljoen.

Tijdens een vernissage, terwijl Desmond geen woord begrijpt van wat hem wordt gezegd en “op goed geluk” antwoordt, komt hier een jonge Amerikaanse vrouw die hem vraagt zijn proefschrift te leiden. Deze dingen worden niet besproken in de drukte van een vernissage - Desmond hoort alleen zoemen. De doofheid van

Desmond geeft ontelbare misverstanden. «Wat?» hij is verrast om dit op elk moment te vragen.

Wanneer hij praat met zijn vader, zo doof als hij, is het “wat?” kwadraat. Het gebeurt dan ook om te beseffen: “Doofheid transformeert zoveel geluiden in geluiden dat je er de voorkeur aan geeft te kiezen voor stilte.” Of voor woordenstroom, omdat “het gemakkelijker is om te spreken dan om te luisteren”.

Deze roman, “The Muted Life” van David Lodge, die ik je van harte aanbeveel, is het startpunt voor een reflectie over de moeilijkheden die we tegenkomen wanneer we minder goed horen maar ook wanneer we mensen ontmoeten met gehoorproblemen: presbyacuisis.

Presbyacuisis

Presbyacuisis wordt gedefinieerd als een progressief verlies van leeftijdsgerelateerd, bilateraal en symmetrisch gehoor. Dit tekort heeft altijd invloed op beide oren. In de loop van de tijd wordt de detectie van zeer hoge tonen problematischer en wordt het spraakverstaan beïnvloed, vooral voor de sibilante medeklinkers (de S, Z en CH) en de fricatieven zijnde de F en de V. Tegelijkertijd worden de achtergrondgeluiden geleidelijk aan waargenomen op de voorgrond. Dit wordt het cocktailparty-effect genoemd.

Na verloop van tijd worden de problemen om te horen geaccentueerd, ook in rustiger sferen en voor meer serieuze geluiden. Naast deze genen kunnen ook oorsuizen (oorsuizen in het oor), piepende ademhaling en zoemen voorkomen.

Er is geen significant klinisch teken. De ontwikkeling van presbyacuisis is vrij lang en verraderlijk.

De oorzaken

Vroeg in ons leven, al op 30-jarige leeftijd, is gehoorverlies merkbaar, hoewel gehoorverlies pas later in het leven opsteekt, meestal boven de 50 jaar. De effecten van leeftijd kunnen verder worden vergroot door blootstelling aan overmatig lawaai. Andere verzwakende factoren zijn herkenbaar. Dit zijn genetische aangeleg, arteriosclerose, overmatige consumptie van vet, diabetes, tabak, hypertensie, het gebruik van bepaalde medicijnen zoals antibiotica of aspirine, frequente oorontstekingen en, tenslotte, hormonale factoren. Er moet ook worden opgemerkt dat mannen over het algemeen meer getroffen zijn dan vrouwen. Geschat wordt dat een op de drie mensen in de leeftijd tussen 60 en 70 last heeft van gehoorverlies, terwijl ongeveer 60% van de mensen boven de 70 last heeft van presbyacuisis. De gevolgen van presbyacuisis voor de getroffen persoon kunnen zo ver gaan als isolatie, zoals voor de vader van Desmond, uit angst om niet goed met zijn gesprekspartners te kunnen communiceren. Bijna 40% van de mensen ouder dan 65 jaar heeft last van gehoorproblemen die voldoende zijn om sociaal ongemak te veroorzaken. De betrokkene geeft

16

er de voorkeur aan zichzelf te isoleren in plaats van de schaamte te trotseren die het gevolg is van zijn interpretatiefouten of zijn gebrek aan succes bij zijn pogingen om het te begrijpen.

Hoe kun je getroffen mensen identificeren?

Personen die hieraan lijden verhogen routinematig het geluid van radio of televisie. Ze vragen hun gesprekspartner vaak de boodschap te herhalen en reageren niet altijd wanneer ze worden tegengehouden door iemand die niet in hun gezichtsveld zit. Ze hebben ook de neiging om luider dan normaal te spreken zonder het te beseffen.

Om met de mensen om hem heen te blijven communiceren, is het raadzaam dat de slechthorende zich zo goed mogelijk voor zijn gesprekspartner positioneert en goed naar zijn mond en zijn gezichtsuitdrukking kijkt; vraag hem om de zinnen niet te herhalen; aarzel niet om uw bericht te herhalen om te verifiëren wat u hebt begrepen; kalm blijven, geduldig en niet beschaamd zijn voor uw gehoorprobleem; om te voorkomen dat je de indruk geeft het begrepen te hebben. Het is beter om uw gesprekspartner te informeren over uw gehoorverlies omdat het voor hem onzichtbaar is.

Omgekeerd, wanneer u spreekt tegen een persoon die het gehoor verliest, zorg er dan voor dat u hem / haar onder ogen ziet, om duidelijk maar zonder te schreeuwen te spreken, om op een heldere plaats te zijn, om niet met een volle mond te spreken; verminder de omgevingsruis en geef uw gesprekspartner tijd zodat hij/zij uw bericht kan integreren. Aarzel niet om uw bericht opnieuw te formuleren in geval van problemen. Tenslotte, laat geen tekenen van ongeduld zien omdat dit stress en ergernis zou veroorzaken.

Is presbycusis te genezen?

Omdat veroudering onvermijdelijk is, kan presbycusis niet worden genezen. Er zijn echter apparaten die de levenskwaliteit van de betrokkenen verbeteren. Een hoortoestel maakt het mogelijk om opnieuw de frequenties waar te nemen die niet langer hoorbaar zijn. Het zal des te effectiever en beter getolereerd worden wanneer het vroegtijdig wordt ingevoerd. Aanpassing aan de apparatuur kan inderdaad enkele maanden vergen.

NATHALIE WILBEAUX

Peterschapsactie

Samen staan we sterker!

17

Alleen maar voordelen voor u....

Om u te bedanken voor het aanbrengen van een nieuw lid, bieden wij u:

I U brengt 1 of 2 nieuwe leden aan,

30% vermindering op uw lidgeld 2018 (de korting wordt teruggestort op uw rekening)

I Indien u 3 personen of meer aanbrengt,

Volledige terugbetaling van uw lidgeld voor het jaar 2018 (het lidgeld wordt teruggestort op uw rekening)

Om in aanmerking te komen voor de peterschapsactie, vraag het toekomstig lid onderstaand formulier te vervullen

Naam en voornaam van het aangesloten lid: .....

Naam en voornaam van het nieuw lid: .....

Adres:.....

Postcode en woonplaats: .....

Tel.: ..... mail: .....

Het nieuw lid stort de som van 49€ voor een actief lid of 38€ voor een gepensioneerde op rekeningnummer BE19 0012 2049 4012 BIC: GEBABEBB van Fediplus vzw

Groene wandeling: Natuurreservaat "Het Moeraske" in Evere, op donderdag 23 augustus 2018 om 10u00

Het Moeraske is het laatste restant van de vochtige zones die vroeger kenmerkend waren voor de Zennevallei en is het enige moeras van de vallei dat bewaard is gebleven. Het gebied is heuvelachtig en wordt door een bosrijke helling omzoomd. Het gebied wordt door de Groene wandeling en een wandelpad van 2 km doorkruist. Dit gebied wordt beschouwd als één van de waardevolste natuurgebieden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor reptielen en amfibieën. Men kan er eveneens een grote diversiteit aan vlinders spotten.

Deze groene zone van grote biologische waarde, behoort nu toe aan de NMBS en ligt voor de rest, voor ongeveer 1 hectare, op het grondgebied van de gemeente Evere.

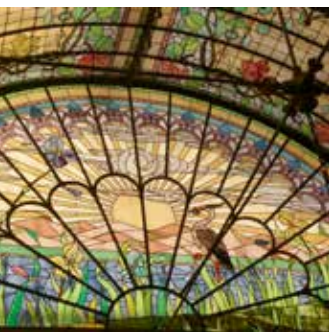
Praktische Info

Deelname in de kosten: 11€

Afspraak: vanaf 10u00 vooraan de Kerk van Sint Vincentius, Sint Vincentiusplein in Evere.

Openbaar vervoer: Tram 55 Tram 55 of Bus 58

18

De Wintertuin Ursulinen, op donderdag 20 september 2018 om 10u00 in Onze- Lieve-Vrouw-Waver

Art nouveau op hoog niveau

Hoe durfden de zusters Ursulinen uit Onze-Lieve-Vrouw-Waver het aan om deze parel van het, toen hypermoderne, art nouveau neer te zetten?

Deze feeëriekke Wintertuin uit 1900 met een kleurrijke glas-in-loodkoepel was het visitekaartje van hun toenmalige meisjesspensionaat. En nog mysterieuzer: de architect van de Wintertuin is onbekend gebleven. Nochtans was hier een meesterlijke ontwerper aan het werk. De Wintertuin maakt deel uit van een indrukwekkend als monument beschermd complex, waarin art nouveau met neogotiek, neo-empire en art deco versmolten is. Je stapt een andere wereld binnen. Namen als Empiregang, Alpenzaal, La Fontainerefter, Pianogalerij en Eretrap prikkelen de verbeelding.

Praktische Info

Deelname in de kosten: 20€ (geleid bezoek, broodjes, koffie of thee naar believen)

Afspraak: "Wintertuin – Bosstraat 9 – 2861 O.L.V.-Waver Of Noordstation in Brussel om 09u15 voor een groepsreis trein/bus, tickets te uwen laste.

Agenda

Horta & Wolfers stellen voor in het Jubelparkmuseum, op vrijdag 5 oktober 2018 om 14u00.

105 jaar na de plechtige inhuldiging van de juwelierszaak Wolfers Frères in 1912, wordt de winkel opnieuw in zijn authentieke opstelling getoond.

Daartoe werd in het Jubelparkmuseum een zaal vrijgemaakt van quasi dezelfde oppervlakte en vorm

als de ruimte die Victor Horta had voorzien in het gebouw gelegen in de Arenbergstraat in Brussel. Op basis van een grondige historische studie zijn de vitrines en toonbanken geplaatst zoals Horta ze had voorzien. Daarvoor werd de kleine, voorlopige opstelling van het meubilair in het museum ontmanteld en werden de opgeslagen interieurelementen uit de reserves gehaald. Ook de oorspronkelijke toegangsdeuren zijn geïntegreerd. Zo zullen de bezoekers de zaal betreden zoals vroeger het uitgelezen cliënteel de juwelierszaak binnenwandelde.

Praktische Info

Deelname in de kosten: 22€ (geleid bezoek en toegang tot museum)

Afspraak: 13h45

Openbaar vervoer: Metro Mérode

Black is the color of my voice, op vrijdag 23 november om 20u30 in het Théâtre de la Toison d'Or

Geïnspireerd op het leven van Nina Simone, met in de hoofdrol de wonderbaarlijke Apphia Campbell, vertelt deze schokkende show het verhaal van een burgerrechtenactivist, een jazz zangeres. Het is eveneens het verhaal van een verlossing, gezongen met hart en kracht.

Praktische Info

Deelname in de kosten: 16€

Afspraak: 20u00 aan de ingang van het Théâtre de la Toison d'Or, Galerij Toison d'or 396-398 te 1050 Brussel

Openbaar vervoer: Naamse poort of Louise

Belliardstraat 20 – 1040 Brussel – 02 514 14 44 – info@fediplus.be   www.fediplus.be
Inschrijvingsformulier – voor leden en hun genodigden - terug te zenden aan josette.cotteaux@fediplus.be
Terugbetaling van de bijdrage in geval van annulatie binnen de 15 dagen is mogelijk. Na deze termijn zal de terugbetaling slechts 60% bedragen.

Naam en voornaam _____

Adres _____

Tel _____

Email _____

@ _____

☐ Groene wandeling	..... x 11€	=	..... € terug te sturen voor 20 augustus ten laatste
☐ Wintertuin Ursulinen	..... x 20€	=	..... € terug te sturen voor 15 september ten laatste
☐ Wolfers en Horta	..... x 22€	=	..... € terug te sturen voor 27 september ten laatste
☐ Black is the color	..... x 16€	=	..... € terug te sturen voor 15 november ten laatste

Te storten op rekening n° BE 19 0012 2049 4012 van Fediplus vzw.

We moeten minstens 10 deelnemers hebben om de uitstappen te laten doorgaan.

Op donderdag 11 oktober 2018: Lekkernijen en patisserie van bij de bakker en traditionele feesten

Coug nous, speculoos, pannenkoeken, stronken, pan-netone, kouglof ... de delicatessen van gebak en bakkerij van onze traditionele feesten hebben een geschiedenis en spannende betekenissen!

Kent u ook de lichtkransen van Lichtmis, de ezelmest van Sint-Maarten, de kroon der koningen, Paasduif?

We nodigen je uit op een lezing over de geschiedenis en de historische en antropologische betekenis van al deze traditionele delicatessen, waarvan de vormen, smaken en decoraties geworteld zijn in de duizendjarige geschiedenis van de cyclus van seizoenen, overtuigingen en bijgeloof.

In samenwerking met Geneviève Lacroix van "Tartine en Boterham".

Deelname in de kosten: 3€

Op donderdag 29 november 2018: De geneugten van traditionele festivals, culinaire workshops en proeverijen

Bereid jezelf voor op heerlijke recepten om je feesttafel te sublimeren!

Op het menu marsepein en speculoos, twee delicatessen die in verschillende varianten en smaken zullen worden bereid.

In samenwerking met Géry Brusselmans, oprichter van "Tartine en Boterham"

Deelname in de kosten:

10€ (beperkte toegang van max. 10 personen)

Verplichte inschrijving:

02/209 49 31 0474/ 10 80 82
flpb@mut403.be

Afspraak om 10u30

Koninginneplein 51-52
1030 Brussel – (loketzaal van de Liberale Mutualiteit)

Deelname in de kosten : 3€ of 10€ (ifv. de conferentie)

Te storten op rekening van de mutualiteit FLPB :

IBAN : BE81 310 015 077 324

Wij herinneren er u aan dat de geleide bezoeken in de twee talen gebeuren maar we moeten minimaal 15 personen per taalgroep hebben. Indien dit aantal niet bereikt wordt, zal het bezoek in het Frans plaatsvinden. Alvast bedankt voor uw begrip.

Verantwoordelijke uitgever
Michel Wuyts

Redactiecomité
Josette Cotteaux
Godelieve Pata
Nathalie Wilbeaux
Michel Wuyts

Maatschappelijke zetel Fediplus vzw
Belliardstraat 20, 1040 Brussel
Tel.: 02 514 14 44
e-mail: info@fediplus.be
www.fediplus.be